

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ขนาดกำลังผลิตที่เหมาะสมสำหรับโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก
ระดับหมู่บ้านในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

ผู้เขียน

นายประเสริฐ อินทับ

ปริญญา

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (อุตสาหการ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร. เสริมเกียรติ จอมจันทร์ย่อง

บทคัดย่อ

โรงไฟฟ้าพลังน้ำระดับหมู่บ้าน เป็นแหล่งพลังงานสะอาด ราคาถูก ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันทั่วประเทศมีโรงไฟฟ้าดังกล่าวมากกว่า 100 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งมีการออกแบบขนาดและกำลังผลิตติดตั้งแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิประเทศและความต้องการของชุมชน ซึ่งหากดำเนินการให้เป็นมาตรฐานหรือขนาดเดียวกันจะช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านการออกแบบและผลิต การเดินเครื่องและบำรุงรักษา ทำให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานจากธรรมชาติแบบยั่งยืน ได้ทางหนึ่ง

จากการสำรวจโครงการในเขตภาคเหนือทั้งหมด 97 หมู่บ้าน พบร่วมกับโรงไฟฟ้าขนาดกำลังผลิตแตกต่างกันตั้งแต่ 10-80 กิโลวัตต์ บางเครื่องมีกำลังผลิตเท่ากันแต่ขนาดและชนิดของเครื่องกังหันน้ำต่างกัน จากการออกแบบพิเศษเฉพาะแห่งต่างกันดังกล่าวส่งผลให้ต้นทุนในการออกแบบผลิต ค่าซ่อมบำรุงสูง การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการซ่อมบำรุงแต่ละครั้งใช้เวลาอยุ่ดเครื่องโดยเฉลี่ย 3-5 วัน และรอซื้อส่วนอะไหล่ 20-30 วัน ค่าบำรุงรักษามากขึ้นอยู่กับค่าอะไหล่และระยะทางที่ซ่อมต้องเดินทาง ในการศึกษาระบบนี้ได้นำข้อมูลของ

โครงการกลุ่มตัวอย่าง 60 แห่งมหาวิเคราะห์โดยตั้งสมนตฐานจัดแบ่งเครื่องกังหันน้ำออกเป็น 3 กลุ่มขนาด คือ เล็ก กลาง ใหญ่ ตามอัตราการไฟฟ้าและระดับหัวน้ำ และเลือกใช้เครื่องกังหันน้ำชนิดครอสฟอล (Cross Flow Turbine) จัดแบ่งและเลือกใช้ ผลการศึกษาพบว่าสามารถจัดกลุ่มขนาดกำลังผลิตที่เหมาะสมได้ 2 ขนาดคือ เครื่องขนาด 20 และ 40 กิโลวัตต์ ผลการศึกษาวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์เปรียบเทียบโครงการติดตั้ง โรงไฟฟาระดับหมู่บ้านขนาดกำลังผลิตที่เหมาะสมกับโครงการเดิม พบร่วมกับอุปกรณ์เครื่องจักรกลไฟฟ้าน้ำลดลง 12,489,007 บาท สามารถลดเวลาการหยุดซ่อมบำรุงแต่ละครั้งได้มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ค่าบำรุงรักษางบประมาณลดลง 699,281 บาท และหากโครงการดังกล่าวสามารถขายไฟฟ้าต่อไปให้กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะมีรายได้จากการขายไฟฟ้าปีละ 13.3 ล้านบาท

ผลการศึกษานี้คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ใช้หรือพัฒนาและปรับปรุงโรงไฟฟ้าที่มีอยู่เดิมหรือ โรงไฟฟ้าที่อยู่ในแผนการติดตั้งใหม่ ให้กลับพื้นคืนความสำคัญและเป็นโรงไฟฟ้าของชุมชนตลอดไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Suitable Capacity of Village-scale Micro Hydro Power Plant
in Northern Thailand

Author Mr. Prasert Intub

Degree Master of Engineering (Industrial Engineering)

Thesis Advisor Asst. Prof. Dr. Sermkiat Jomjunyong

Abstract

The Village-scale Hydro Power Plant is a clean and inexpensive energy source given from natural resources with no environmental impact. Nowadays, there are more than 100 Village-scale Hydro Power Plants all over the country. Their designs are different in size and generating capacity depending on the terrains and communities' needs. However, setting their sizes and generating capacities into standard will reduce expenses in generating design, operation, and maintenance. As a result, it helps improving communities' standard of living and also encourages the sustainable energy utilization from natural resources.

The survey on 97 projects of Village-scale Micro Hydro Power Plant in Northern Thailand had been done. The results show they are different in size and type of turbine, generating capacities ranging from 10 to 80 kW. Those specific designs induce high cost of equipment, and maintenance. The duration of each maintenance work is 3-5 days. Besides, it needs 20-30 days to wait for the spare parts. The high maintenance costs

mainly depend on spare parts and technicians traveling time. The technical data from 60 projects have been analyzes in this study. Assuming that the turbines come grouped into 3 sizes ; small, medium and large. A cross flow turbine type is selected. The results of study show that the suitable generating capacities can be classified into 2 sizes; 20 and 40 kW. The economic study of the Village-scale Micro Hydro Power Plants with the seated capacities comparing to the existing project show that turbine equipment cost decreased to 12,489,007 baht. It is estimated that the maintenance time will also decrease to more than 50 per cent and save maintenance cost to 699,281 baht per year. If the project is connected to the local grid and sale the energy directly to Provincial Electricity Authority, the income will be 13.3 million baht more than the existing project

The result of this paper will be useful for the involving parties in order to adapt and develop the existing or planned Village-scale Micro Hydro Power Plants for important retrieval so that they belong to the communities forever.